

**Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**

Кафедра фінансового права

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОДАТКОВІ СПОРИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2022

Харків 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Податкові спори» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 22 с.

Розробники:

Брояков Сергій Вікторович,

доктор філософії, асистент кафедри фінансового права

Смичок Євген Михайлович,

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права

Шульга Тетяна Михайлівна

кандидат юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри податкового права

Затверджено на засіданні кафедри фінансового права

(протокол № 12 від 29 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – О.О. Дмитрик, докторка юридичних наук, професорка

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	11
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	12
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	14
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	16
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	18
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	19

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Податкові спори» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини» Спеціальність – 293 «Міжнародне право» Рівень освіти – другий (магістерський)	вибіркова	вибіркова
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2022	Рік підготовки: 2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120		1-3	1-3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Лекції	Лекції
		18 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		82 год.	110 год.
	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	

Мета навчальної дисципліни – формування знань про правове регулювання та основні засади вирішення податкових спорів.

Завдання:

– формування системи теоретичних знань про співвідношення таких правових явищ як «податковий конфлікт» та «податковий спір»;

– опанування інструментарію, за посередництвом якого вирішуються податкові спори;

- окреслення кола актуальних проблем процедур вирішення податкових спорів;
- роз’яснення змісту та специфіки реалізації адміністративних процедур із вирішення податкових спорів;
- дослідження прикладних проблем, що стосуються питань судових процедур із вирішення податкових спорів;
- обрання правильної стратегії ведення судових справ із вирішення податкових спорів
- аналіз актуальної судової практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), що стосується вирішення податкових спорів.

Пререквізити: правове регулювання внутрішнього ринку ЄС, конкуренційне (антимонопольне) право, податкове право.

Кореквізити: право СОТ, міжнародне податкове право.

Постреквізити: корпоративне право та управління ЄС .

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Визначати зміст поняття «податковий спір» та розуміти специфіку його співвідношення з поняттям «податковий конфлікт».
РН-2.	Розуміти змістовну специфіку заперечень до акту перевірки та процедуру їх подання.
РН-3.	Усвідомлювати специфіку альтернативних способів вирішення податкових спорів.
РН-4.	Визначати особливості процедурного алгоритму адміністративних проваджень із вирішення податкових спорів.
РН-5.	Формувати систему основних засад адміністративного оскарження рішень контролюючих органів.
РН-6.	Знати строки адміністративних процедур із оскарження рішень контролюючих органів.
РН-7.	Визначати альтернативні алгоритми вирішення податкових спорів та порядок їх реалізації.
РН-8.	Вміти правильно формулювати структуру та зміст позовної заяви платника податків.
РН-9.	Розмежовувати судові процедури із вирішення податкових спорів.
РН-10.	Знати основні кейси у судовій практиці ЄСПЛ з вирішення

	податкових спорів за заявами українських платників податків.
PH-11.	Знати основні кейси у судовій практиці ЄСПЛ з вирішення податкових спорів за заявами зарубіжних платників податків.
PH-12.	Характеризувати значення рішень ЄСПЛ як джерела права у національних судових процедурах.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти й вирішувати проблеми, що виникають у професійній сфері, формулювати і ставити питання для подальшого їх вирішення.

ЗК 6. Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проєкти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 9. Здатність до вирішення проблем інноваційного характеру та до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10. Уміння працювати (збирати, отримувати, систематизувати та синтезувати) з різноманітною інформацією, та великими обсягами інформації з різних джерел, аналізувати та критично-конструктивно її оцінювати з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних відносин.

ЗК 11. Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікативні технології у професійних цілях.

ЗК 12. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК 15. Здатність розуміти специфіку предметної сфери і професійної діяльності, приймати обґрунтовані, виважені рішення та усвідомлювати їх етичні наслідки.

ЗК 16. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних

груп різного рівня, з інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному фаховому середовищі.

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми та закономірності функціонування і розвитку міжнародних відносин, визначати тенденції розвитку світової політики, оцінювати вплив глобальних політичних процесів на національні правові, політичні та економічні системи.

СК 3. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів фізичних, юридичних осіб чи держави при розгляді справ у національних та міжнародних установах та організувати надання юридичних послуг.

СК 4. Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, європейського права для вирішення прикладних завдань.

СК 7. Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав.

СК 8. Здатність працювати і представляти інтереси України в міжнародних міжурядових організаціях.

СК 11. Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.

СК 12. Здатність здійснювати дослідження та/або запроваджувати інновації у різних галузях та інститутах міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права ЄС.

СК 14. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці міжнародно-правових явищ та міжнародних відносин з використанням юридичного інструментарію.

СК 19. Здатність до самонавчання, отримання освіти впродовж життя,

удосконалення й підвищення рівня власної кваліфікації.

СК 20. Здатність надавати належну правову оцінку доказів, у юридичній справі та в конкретній процесуальній ситуації, вміння працювати із доказами, вирішувати задачі із планування та організації юридичного процесу, розв'язання юридичної справи у межах різних юрисдикцій.

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати різноаспектні проблеми міжнародно-правового й національно-правового змісту і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 4. Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики, використовуючи юридичний інструментарій.

ПРН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної влади та місцевого самоврядування.

ПРН 8. Готувати проекти міжнародних договорів й актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також із приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

ПРН 11. Демонструвати навички спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, інших галузей знань та видів діяльності, а також здатність працювати в міжнародному, міжкультурному середовищі; організовувати і вести переговори.

ПРН 13. Оволодівати новими знаннями впродовж життя, підвищувати рівень власної кваліфікації.

ПРН 15. Характеризувати різні правові системи й механізми їх взаємодії; визначати особливості міжнародної нормативної системи й місця в ній міжнародного права (публічного/приватного), права Європейського Союзу.

ПРН 16. Визначати зміст і юридичну природу національних нормативно-правових актів, міжнародних договорів та інших міжнародних документів,

виявляти колізії між нормам міжнародних договорів, нормами міжнародного договору й актами національного законодавства, а також пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 17. Проводити дослідження з міжнародно-правової тематики, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки та презентувати результати дослідження.

ПРН 19. Демонструвати знання еволюції, стану й перспектив розвитку правового регулювання різноманітних сфер міжнародного співробітництва, усвідомлювати наслідки конвергенції правових систем в умовах глобалізації та регіональної інтеграції.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення з питань вирішення податкових спорів.

Поняття податкового спору. Визначення поняття податкового спору. Співвідношення податкового спору та податкового конфлікту. Публічний та приватний інтерес у процедурах вирішення податкових спорів. Учасники (суб'єкти) процедур із вирішення податкових спорів. Правовий статус контролюючого органу як учасника процедур із вирішення податкових спорів. Правовий статус платника податків як учасника процедур із вирішення податкових спорів. Види податкових спорів. Стадії податкового спору. Адміністративні та судові процедури із вирішення податкових спорів. Альтернативність процедур з вирішення податкових спорів. Суб'єкт-ініціатор податкового спору. Неоднозначність (множинність) трактування положень податкового законодавства як підстава виникнення податкового спору: 1) колізії у податковому праві; 2) прогалини у податковому праві; 3) оціночні поняття у податковому праві.

Система джерел податкового права та специфіка їх застосування при вирішенні податкових спорів. Система джерел податкового права та правила їх застосування при вирішенні податкових спорів. Конституція України та її

роль у процедурах вирішення податкових спорів. Міжнародні договори як джерела податкового права, що застосовуються при вирішенні податкових спорів. Податковий кодекс України як нормативно-правовий акт, що визначає процедури вирішення податкових спорів. Кодекс адміністративного судочинства України, як спеціальний процесуальний акт, який визначає судові процедури з вирішення податкових спорів. Підзаконні нормативно-правові акти та їх роль у вирішенні податкових спорів. Судова практика та її значення для цілей правозастосування в рамках спірних податково-правових проваджень.

Альтернативні способи вирішення податкових спорів. Медіаційні процедури при вирішенні податкових спорів. Податковий арбітраж при вирішенні податкових спорів (відмінність від податкової медіації). Історія становлення податкової медіації як способу вирішення податкових спорів. Учасники медіаційних процедур із вирішення податкових спорів. Принципи податкової медіації. Стадії медіаційних процедур при вирішенні податкових спорів. Зарубіжний досвід застосування податкової медіації. Перспективність запровадження медіації, як процедури вирішення податкових спорів. Окремі елементи процедур із розгляду заперечень до акта перевірки як квазімедіаційні процедури.

Зарубіжні підходи до вирішення податкових спорів. Податкові спори в країнах романо-германської правової системи. Податкові спори в країнах англо-саксонської правової систем. Органи, що беруть участь у вирішенні податкових спорів. Зарубіжні підходи до визначення джерел права, що підлягають застосуванню при вирішенні податкових спорів. Типізація видів процедур, що застосовуються для вирішення податкових спорів у країнах романо-германської та англо-саксонської правової системи. Процедури вирішення податкових спорів у ЄС.

Модуль 2. Види процедур із вирішення податкових спорів: адміністративні процедури та судові провадження.

Адміністративні процедури із вирішення податкових спорів. Джерела

права, які визначають порядок адміністративного вирішення податкових спорів. Основні засади адміністративних процедур із вирішення податкових спорів. Принцип-презумпція правомірності рішень платника податків та його роль в адміністративних процедурах вирішення податкових спорів. Правові підстави адміністративного оскарження рішень контролюючих органів. Стадії адміністративних процедур із вирішення податкових спорів. Суб'єктний склад адміністративних процедур із вирішення податкових спорів. Процедурні строки адміністративного оскарження рішень контролюючого органу: основний та додатковий процедурний строк. Оформлення результатів адміністративних процедур із вирішення податкових спорів.

Судові процедури із вирішення податкових спорів за позовом платника податків. Джерела права, які визначають судовий порядок із вирішення податкових спорів. Основні засади судових процедур із вирішення податкових спорів: принципи адміністративного судочинства та принципи податкового законодавства. Питання судової юрисдикції із вирішення податкових спорів. Адміністративна юрисдикція як спеціальна юрисдикція для вирішення податкових спорів. Випадки вирішення спорів судами загальної юрисдикції та господарськими судами. Стадії судових процедур із вирішення податкових спорів. Преюдиція та її значення у судових процедурах із вирішення податкових спорів. Доказування у податкових спорах. Специфіка роцесуального статусу платника податків. Специфіка роцесуального статусу контролюючого органу. Судові доктрини та їх значення у вирішенні податкових спорів. Доктрина податкових вигод. Доктрина добросовісності платника податків. Доктрина бенефіціарного власника. Доктрина спеціальних податково-процедурних строків. Доктрина презумпції правомірності платника податків. Доктрина ділової мети.

Судові процедури із вирішення податкових спорів за зверненнями податкових органів. Загальні засади провадження у справах за зверненням податкових органів. Контролюючий орган як позивач у податкових спорах. Заява про зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках

платника податків. Заява про підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків. Заява про надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі. Заява про стягнення коштів за податковим боргом. Заява про зобов'язання платника податків, який має податковий борг, укласти договір щодо переведення права вимоги дебіторської заборгованості цього платника на податковий орган. Заява про встановлення тимчасового обмеження керівника юридичної особи або постійного представництва нерезидента-боржника у праві виїзду за межі України. Специфіка судових процедур у справах за зверненням контролюючого органу. Процесуальні строки у провадженнях за зверненням податкових органів. Порядок залучення платника податків до судових проваджень за зверненням податкових органів.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) та його практика із вирішення податкових спорів. Правовий статус ЄСПЛ. Практика ЄСПЛ у системі джерел податково права. Підстави для звернення платника податків до ЄСПЛ. ЄСПЛ як остання судова інстанція при вирішенні податкових спорів. Практика ЄСПЛ із вирішення податкових спорів за заявами українських платників податків (справа «Щокін проти України», справа «Інтерсплав проти України» тощо). Практика ЄСПЛ із вирішення податкових спорів за заявами зарубіжних платників податків (справа «Булвес АД проти Болгарії», справа «Бізнес Супорт Центр проти Болгарії» тощо). Роль практики ЄСПЛ при вирішенні адміністративними судами України податкових спорів. Судові доктрини національних судів з питань застосування практики ЄСПЛ при вирішенні податкових спорів.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення з питань вирішення податкових спорів.				
		Тема 1. Поняття податкового спору	14	2	2	12
		Тема 2. Система джерел податкового права та специфіка їх застосування при вирішенні податкових спорів	14	4	4	10
		Тема 3. Альтернативні способи вирішення податкових спорів	18	2	2	10
		Тема 4. Зарубіжні підходи до вирішення податкових спорів		2	2	10
		<i>Разом</i>	62	10	10	42
		Модуль 2. Види процедур із вирішення податкових спорів: адміністративні процедури та судові				

		проведення.				
		Тема 5. Адміністративні процедури із вирішення податкових спорів	14	2	4	10
		Тема 6. Судові процедури із вирішення податкових спорів за позовом платника податків	16	2	2	10
		Тема 7. Судові процедури із вирішення податкових спорів за зверненнями податкових органів	16	2	2	10
		Тема 8. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) та його практика із вирішення податкових спорів	14	2	2	10
		<i>Разом</i>	58	8	10	40
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	18	20	82

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення з питань вирішення податкових спорів.				
		Тема 1. Поняття	18	2	2	14

		податкового спору				
		Тема 2. Система джерел податкового права та специфіка їх застосування при вирішенні податкових спорів	16	2	-	14
		Тема 3. Альтернативні способи вирішення податкових спорів	14	-	-	14
		Тема 4. Зарубіжні підходи до вирішення податкових спорів	14	-	-	14
		<i>Разом</i>	62	4	2	56
		Модуль 2. Види процедур із вирішення податкових спорів: адміністративні процедури та судові провадження.				
		Тема 5. Адміністративні процедури із вирішення податкових спорів	18	2	2	14
		Тема 6. Судові процедури із вирішення податкових спорів за позовом платника податків	14	-	-	14
		Тема 7. Судові процедури із вирішення податкових спорів за зверненнями податкових органів	14	-	-	14
		Тема 8. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) та його практика із вирішення податкових спорів	12	-	-	12

		<i>Разом</i>	58	2	2	54
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Податкові спори» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль					Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Самостійна робота здобувача вищої освіти	
п/з	Тест/контрольна робота/колоквіум	п/з	Тест/контрольна робота/колоквіум		
max 25	max 15	max 25	max 15	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестування/контрольна робота/колоквіум	Max 15	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи здобувача вищої освіти	Max 20	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.

	5	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Залік	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР в редакції від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Податковий кодекс України: Кодекс України, Закон від 02.12.2010 № 2755-VI в редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/ed20210101>.

3. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV редакції від 15.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

4. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 №2136-VIII в редакції від 20.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV в редакції від 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

6. Порядок оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами: затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 21.10.2015 № 916 в редакції від 12.02.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1617-15#Text>.

7. Порядок оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків-юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727 в редакції від 13.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text>.

8. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 23.05.1969 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118 .

9. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй. ООН, Декларація, Міжнародний документ від 24.10.1970 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_569.

10. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06

11. Статут Організації Об'єднаних Націй. ООН, Статут, Міжнародний документ від 26.06.1945 р. Офіц. сайт Верх. Ради України. URL.: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/%20995_010.

Література

Основна література

1. Бондаренко О. М. Теорія та практика вирішення податкових спорів: концептуальні засади: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2019. 484 с.

2. Фінансове право: підручник/ за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2022. 432 с.

3. Податкове право України: підручник / за ред.: Д.О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2023. 464 с.

4. Музика-Стефанчук О. А., Поляничко А. О. Принципи податкового права України: проблеми визначення та реалізації. Кам'янець-Подільський : Рута, 2015. 212 с.

Додаткова література

1. Брояков С. В. Оскарження до суду податкових консультацій як механізм забезпечення прав платника податків. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 1. С. 59–69. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2019/8.pdf
2. Кучерявенко М. П. До проблеми визначення юрисдикційності податкових спорів. *Фінансове право*. 2013. № 1 (23). С. 17 – 19. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/14605/1/Kucheryvenko_17-20.pdf.
3. Мінаєва О. М. Адміністративні процедури вирішення податкових спорів. *Право та іноваційне суспільство*. 2016. № 2 (7). С. 29–32. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/Minaieva7.pdf>.
4. Смичок Є. М. Презумпція правомірності рішень платника податків у практиці адміністративних судів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 3(32). С. 54–58. DOI: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i3\(32\).603](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i3(32).603)
5. Смичок Є. М. Джерела «м'якого права» та їх вплив на формування судової доктрини. *Юридичний вісник*. 2020. № 4. С. 15–22. DOI: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i4.1966>.

Інтернет-ресурси

- Офіційний вебпортал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua>.
- Офіційний вебпортал Президента України - <http://www.president.gov.ua>.
- Офіційний вебпортал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>.
- Офіційний вебпортал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/.
- Офіційний вебпортал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>.
- Офіційний вебпортал Європейського суду з прав людини - <https://www.echr.coe.int>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
кафедри податкового права. URL:
[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category
&id=153:kafedra-finansovogo-prava&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=153:kafedra-finansovogo-prava&Itemid=151)